

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

**Business integrarea persoanelor din
categoriile
social-vulnerabile ale populației și
necesitatea
susținerii acestora**

**Raportor:
dr., conf. universitar – Valentina Veverița**

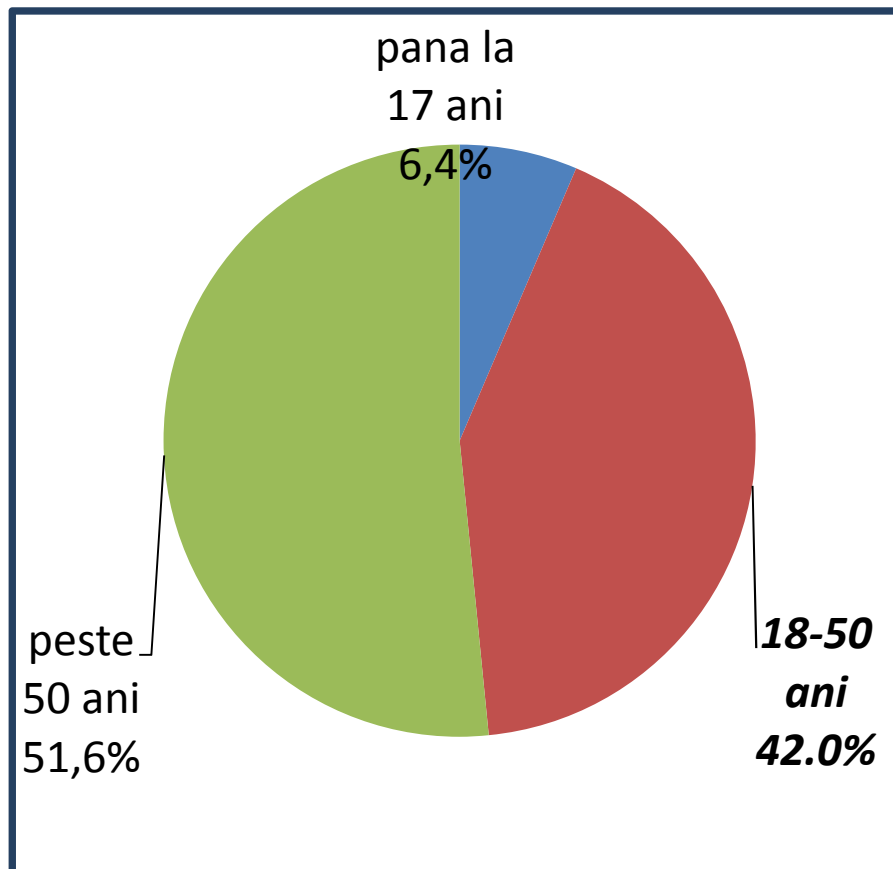
14.09.2018

Situația persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova

Persoane cu dizabilități – 182 mii

5,1 % din populația RM

Persoane cu dizabilități persoane mature – **170 mii**

Cca **94%** din persoanele cu dizabilitate primară - **vârsta aptă de muncă**

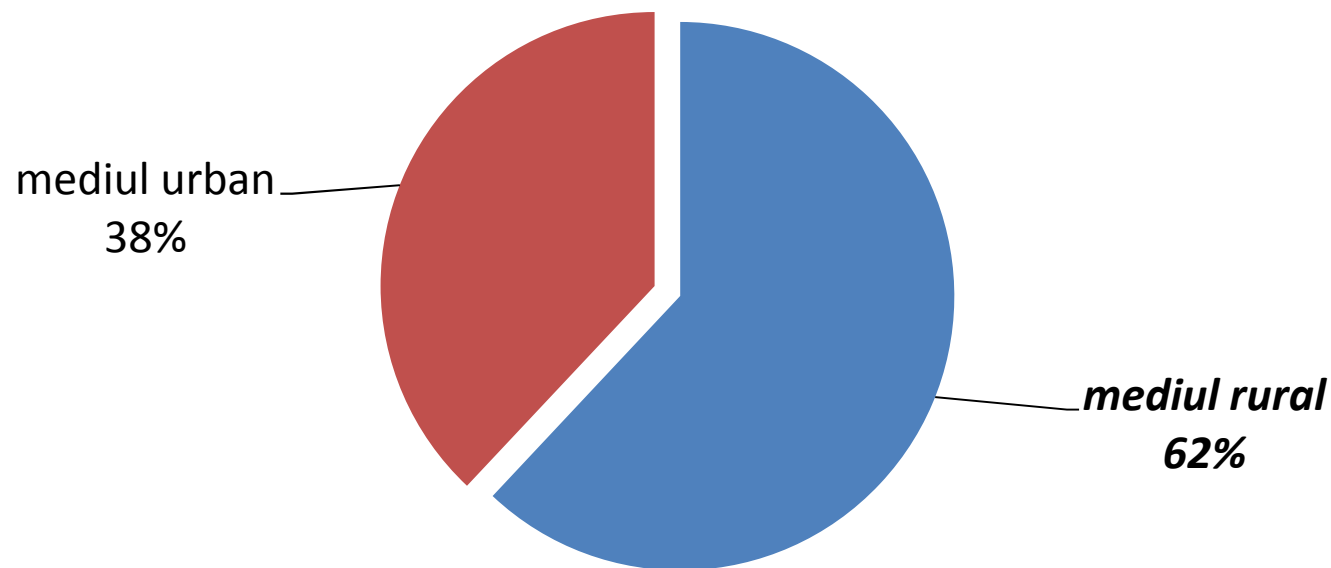
La **10 mii locuitori** – **512 pers.** cu dizabilități

Preponderent persoanele cu dizabilități - angajate pe cont propriu în **agricultură (69,0%)**

Divizarea persoanelor cu dizabilități după mediul de trai în anul 2016 (%)

Rata dizabilității la 10 mii locuitori:

- ✓ pentru mediul rural - 554 persoane
- ✓ pentru mediul urban - 451 persoane

Persoanele cu dizabilități preponderent sunt din mediul rural

Documente de politici la nivelul UE

Documente de politici privind susținerea activității antreprenoriale

"Small Business Act" pentru Europa: "trebuie să acorde o atenție deosebită viitorilor antreprenori, încurajând, în special, tinerii și femeile"

Planul de Acțiune "Antreprenoriat 2020": "își propune să faciliteze crearea de noi întreprinderi și a unui mediu mult mai favorabil pentru grupuri specifice: femei, persoane în vârstă, imigranți, șomeri și tineri"

Documente de politici privind susținerea persoanelor defavorizate și subreprezentate

- ❖ Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap,
- ❖ Strategia UE pentru tineret 2010-2018,
- ❖ Strategia pentru egalitatea între femei și bărbați 2010-2015,
- ❖ Directiva 2010/41/EU privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbații și femeile care desfășoară o activitate independent,
- ❖ Directiva 2004/113/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 privind aplicarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii

Strategia Europeană 2010 – 2020

pentru persoane cu handicap (COM/2010/0636 final)

**Domenii
principale**

Accesibilitatea

Participarea

Egalitatea

Ocuparea forței de muncă

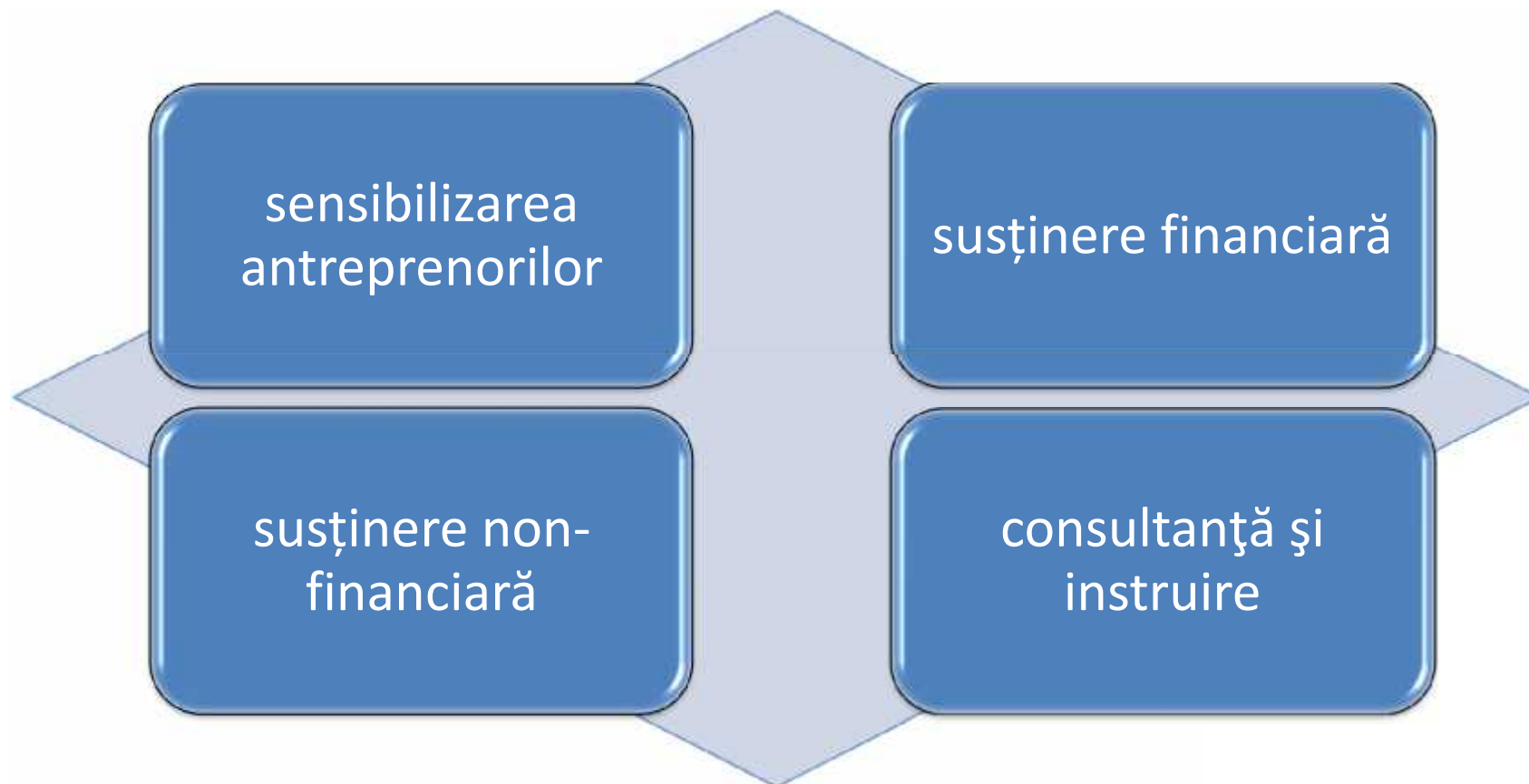
Educația și formarea

Protecția socială

Sănătatea

Acțiunea externă

Obiectivele UE pentru susținerea antreprenorilor cu dizabilități

Legislație și documente de politici privind susținerea antreprenorilor din categoriile social-vulnerabile ale populației în Republica Moldova (1)

Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2017-2019:

- ❖ *Părțile cooperează pentru aplicarea strategiei dezvoltării IMM-urilor, bazate pe principiile „Small Business Act” pentru Europa.*
- ❖ *Sunt prevăzute acțiunile: Implementarea programelor de susținere a tinerilor antreprenori, precum și Realizarea programului ”Femei în afaceri”*

- ❖ **Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii**
- ❖ **Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, Planul de acțiuni privind implementarea acesteia pentru a.2015-2017**
- ❖ **Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021, Matricea de acțiuni pentru implementarea acesteia**

Legislație și documente de politici privind susținerea antreprenorilor din categoriile social-vulnerabile ale populației în Republica Moldova (2)

- ➔ **Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii:** elaborarea programelor de stat, orientate spre susținerea tinerilor antreprenori la înființarea afacerii, precum și spre dezvoltarea antreprenoriatului feminin

- ➔ **Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, Planul de acțiuni privind implementarea acesteia pentru a.2015-2017:**
  - Pentru susținerea femeilor - o nouă *Prioritate. Dezvoltarea antreprenorialului feminin în Republica Moldova*; implementarea programului pilot –"FEMEI ÎN AFACERI".
  - Pentru susținerea tinerilor antreprenori - realizarea Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor: (PNAET).

- ➔ **Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021, Matricea de acțiuni pentru implementarea acesteia:**
  - În principal – pentru femei și tineri;
  - Ca acțiuni unice:
    - pentru persoanele cu dizabilități - *Implementarea programelor de susținere a auto-ocupării în rândul persoanelor cu dizabilități*
    - pentru persoanele vârstnice - *Susținerea inițiativelor de auto-angajare și activități generatoare de venituri în rândul persoanelor de vârstă pre-pensionară și vârstnice*

Chestionarea persoanelor cu dizabilități

 Organizarea și realizarea chestionării persoanelor cu dezabilități: cu suportul Asociației Antreprenorilor cu Dizabilități din Republica Moldova.

 Metodologia sondajului: eșantion de 75 de persoane, din diferite regiuni de dezvoltare, cu diferit grad de dizabilitate, sex și vârstă. Perioada chestionării: mai-septembrie 2017.

 Chestionarul cuprinde informația:

Caracteristica afacerii și informație despre respondent

Înființarea și dezvoltarea afacerii: principalele motive ale înființării propriei afaceri; participarea altor membri ai familiei în afacerii; susținere la etapa de inițiere;

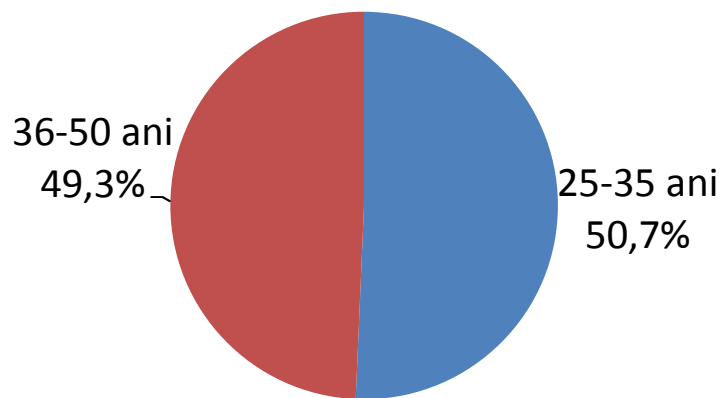
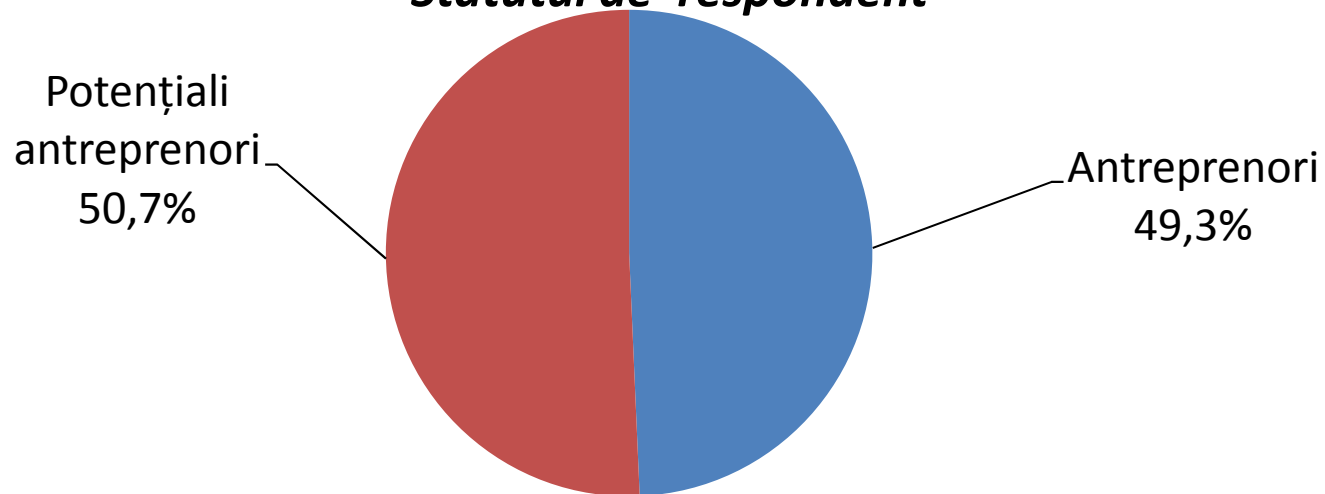
Principalele probleme ale antreprenorilor: constrângerile generale ale persoanelor cu dizabilități, inclusiv în dezvoltarea afacerilor; accesul limitat la resurse; problemele, ce țin de reglementarea de stat;

Necesități de susținere: din partea organizațiilor de susținere a afacerilor, satisfacția în raport cu serviciile obținute; îmbunătățirea condițiilor generale de trai și a condițiilor pentru dezvoltarea afacerilor;

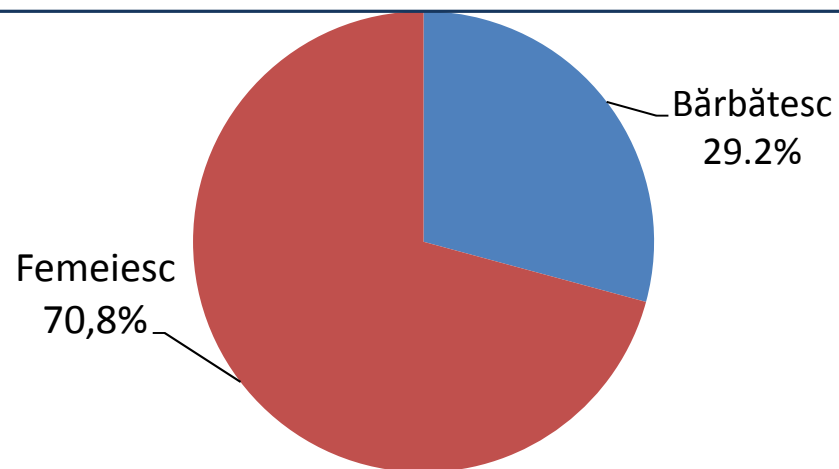
Cooperarea cu partenerii și asociațiile de afaceri: calitatea de membru al asociațiilor de afaceri; contribuția la activitatea acestora și susținerea din partea lor.

Statutul, vârsta, sexul respondenților

Statutul de respondent

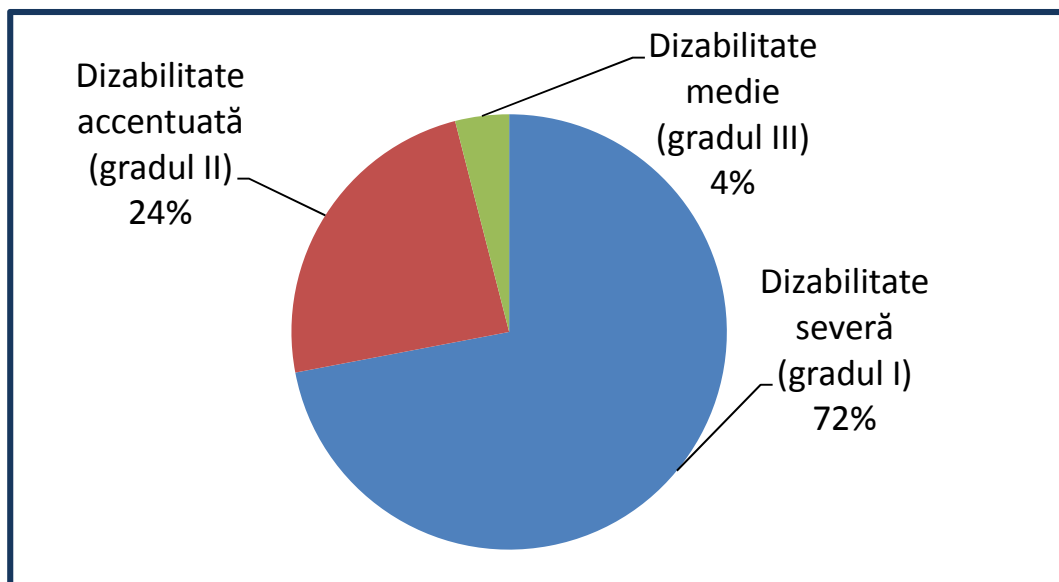

Categoria de vârstă a respondenților

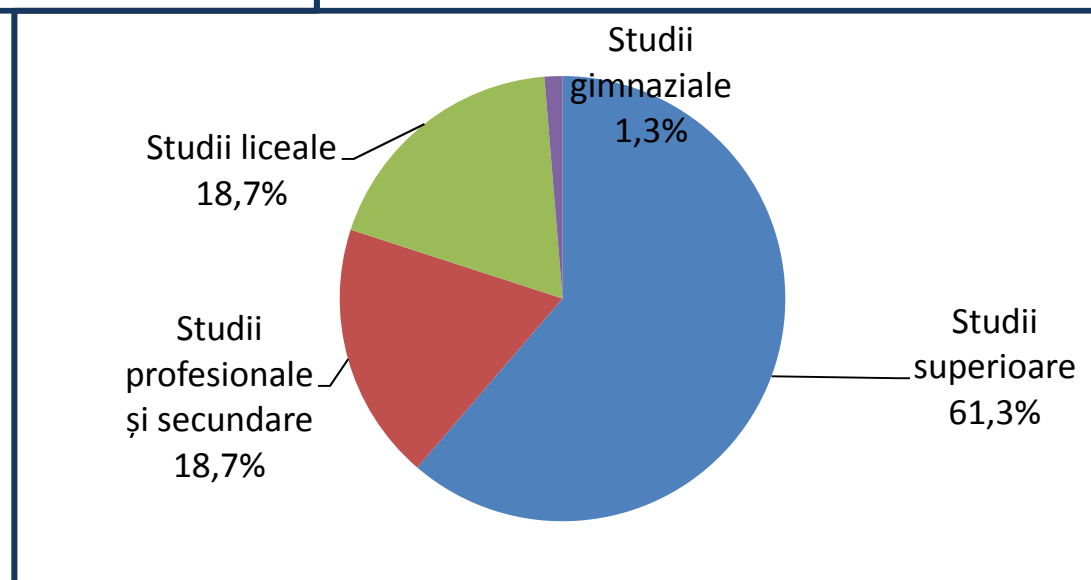
Sexul respondenților

Gradul de dizabilitate a persoanelor chestionate și Nivelul de pregătire profesională

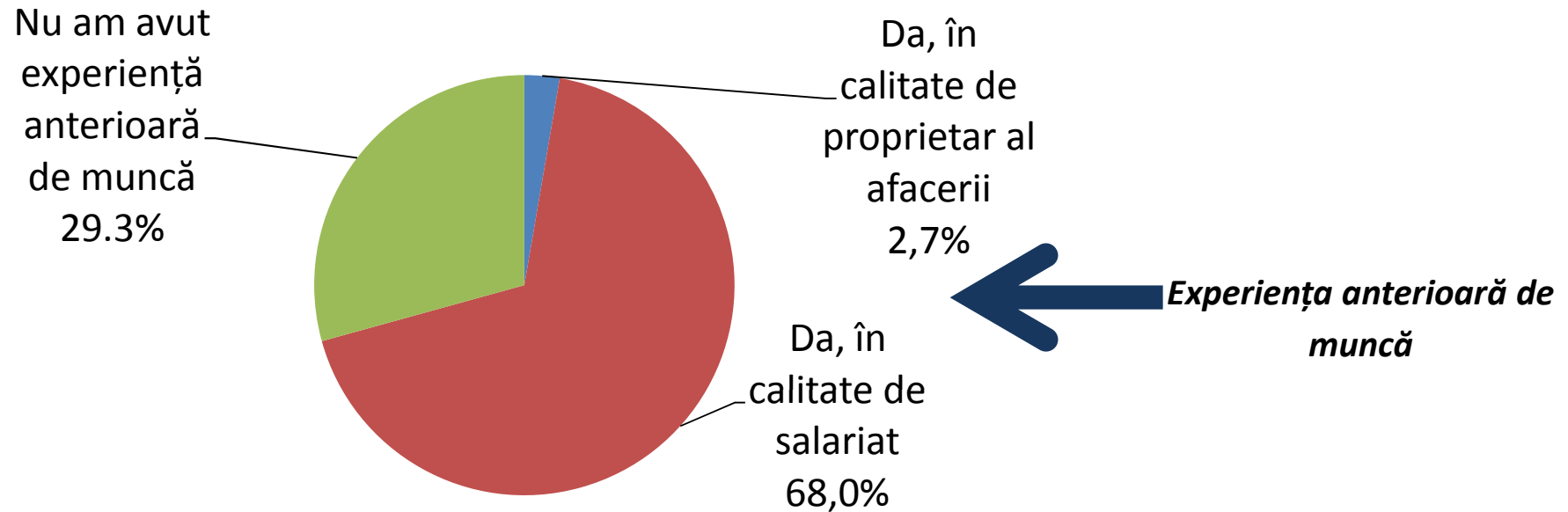

Gradul de dizabilitate

Pregătirea profesională

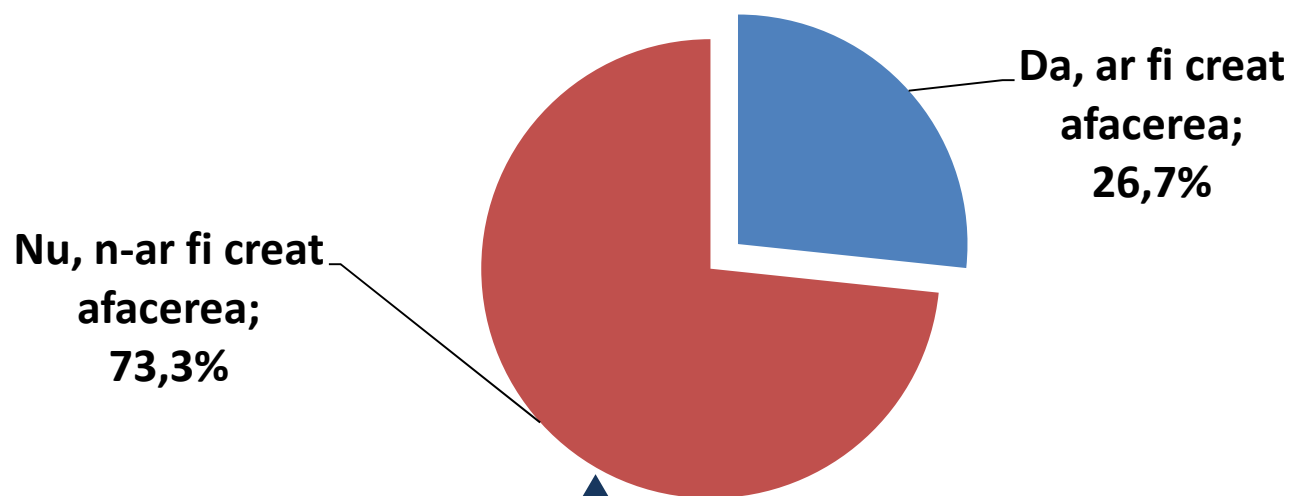
Experiența de muncă a persoanelor chestionate

- 97,3% din respondenți – inițiatorul înființării afacerii
- 2,7% din respondenți – decizia în comun cu alți membri ai familiei, prieteni

Implicarea membrilor familiilor în activitatea de antreprenariat și necesitatea suportului la etapa inițierii

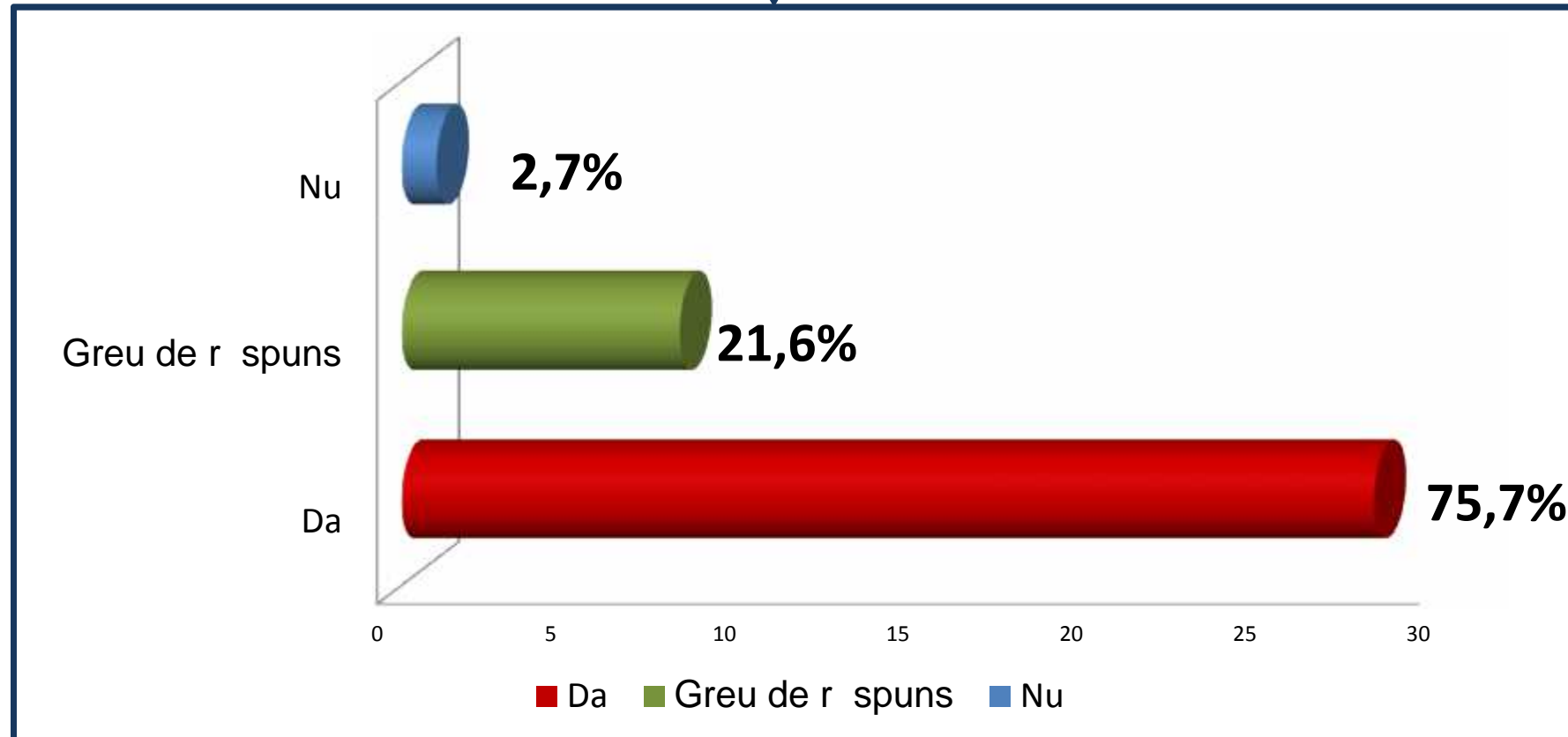
- 97,3% din respondenți au fost susținuți la etapa inițierii afacerii de rudele apropiate (părinți, soți/soții, copii)
- În 62,2% din cazuri în desfășurarea afacerii sunt implicați membrii familiei

Posibilitatea de a înființa propria afacere în lipsa susținerii la etapa de inițiere, %

Gradul de reînnoire a afacerilor

Considerați, că o afacere necesită o reînnoire constantă?

Obstacolele în dezvoltarea activității antreprenoriale a persoanelor cu dizabilități*

Obstacolele	%
Dificultăți în obținerea studiilor generale și profesionale	100,0
Lipsa programelor de susținere a antreprenoriatului pentru persoanele cu dizabilități	100,0
Insuficiența cunoștințelor, legate de organizarea afacerii	97,3
Insuficiența bunurilor și serviciilor speciale, care permit de a implica persoanele cu dizabilități în activități de muncă și sociale (articole specializate de reabilitare, asistență socială la domiciliu, posibilități de instruire prin internet, etc.)	96,0
Atitudinea societății față de persoanele cu dizabilități	94,7
Bariere psihologice (lipsa de încredere în forțele proprii, nedorința de a-și asuma riscuri, etc.)	56,0

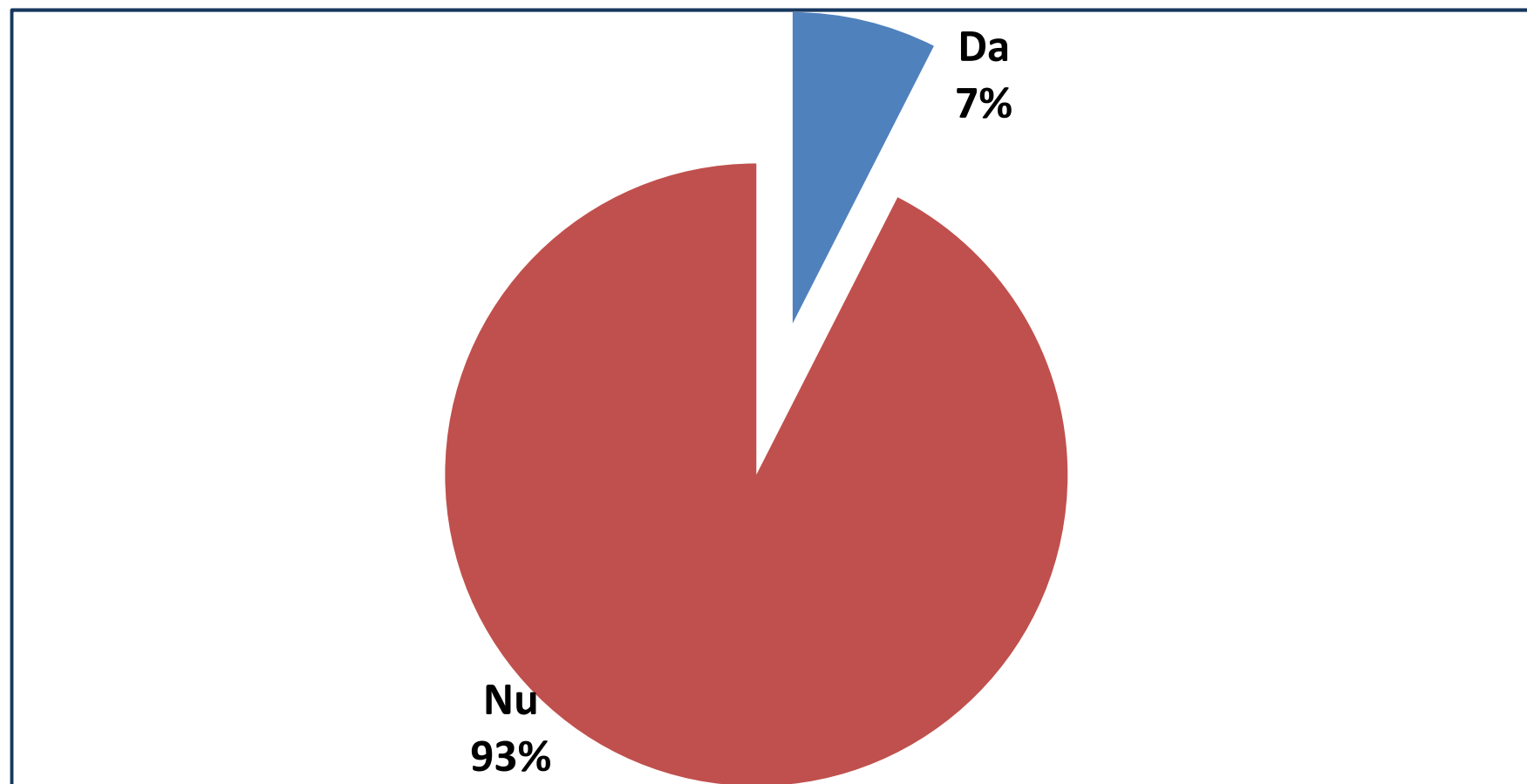
*Respondenții au avut posibilitatea de a indica un număr nelimitat de răspunsuri

Necesități de susținere a activității antreprenoriale a persoanelor cu dizabilități

<i>Existența necesităților de susținere</i>	<i>Necesitate mare =1</i>	<i>Necesitate mică =2</i>	<i>Lipsă de necesități =3</i>
Resurse financiare	98,7	-	1,3
Instruire	69,4	25,3	5,3
Consultanță	58,7	29,3	12,0
Informare	32,0	53,3	14,7

Nivelul de informare asupra existenței organizațiilor de suport/asistență în afaceri

Concluzie

Cât privește situația antreprenorilor cu dizabilități din Republica Moldova constatăm:

- strategiile și politicile adoptate în scopul facilitării, creării și dezvoltării activităților de antreprenoriat sunt destul de minimaliste
- lipsesc măsurile distincte de suport a persoanelor cu dizabilități
- Baza legislativă incompletă și neactualizată la prevederile și practicile din țările UE, nu asigură depline posibilități ce ar favoriza integrarea pe piața muncii, cu atât mai mult de a desfășura activități pe cont propriu

---

**MULȚUMIM
PENTRU ATENȚIE!**